

Aczél Kovách Tamás

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Helyreállítják Zsigmond és Mátyás palotájának maradványait

Osztályozás

Tárgy

725.17

100

Épül a lovagterem — A déli erőrendszer — A kazamata

Feltárul a háromszáz éve eltűnt kép

Személy

Forrás:

Esti Hírlap, 1961. aug. 6.

"1961"

Halverám

Már többször hírt adtunk a budai Vár építkezéseiről. A várfal fölött emelkedő palota helyreállítása messziről is nyomon követhető. Tető alá hozták a kibővített északi szárnyat is, dolgoznak már a kupolán, s megkezdték a dunai homlokzat vakolását. De a védőfalak mögött is, sőt, alatt is építkeznek. Kihámozzák a földből a középkori erődítésket és megfelelő kiegészítéssel bemutatják Zsigmond és Mátyás palotájának kiásott maradványait.

Mátyás hűsölője

A palota déli szárnya előtt tarták fel az egyik legrégebb építményt, az *István-tornyot*. A nyílazó lőréses őrtornyot feltehetően Nagy Lajos korában emelték a dunai rév védelmére. Mellette hiába keressük Zsigmond gótikus épületének, az úgynevezett lovagteremnek hatalmas pilléreit. Tavaly még szabadon álltak a cserjék között a körülbelül tíz méter magas, szépen faragott oszlopok; de most már falak takarják.

A déli védőfalról meredek esigalépesen jutunk a déli udvarba. Innen nyílik az *500 éves épület helyreállított földszintje*. A déli hőségben kellemesen hűvös terem fogad.

— Bonfini említi Mátyás kriptoportikusát, hűsölőjét — mondja kísérőnk. — Bizonyára ez volt az.

A kiegészített falban jól kivehető a jellegzetesen vékony középkori téglák, az eredeti boltozat maradványai. Északi irányban közvetlenül a sziklára támaszkodik a boltozat. A pillérekon kívül megtalálták az *ülöpados ablak faragott köveit* is. A különféle maradványok megbízható alapot adnak a lovagterem helyreállításához. (A

most épülő emelet téglafala már látható Pestről is.)

Hatszáz éves kézjegyek a falon

A mély udvarban egykor *reneszánsz kert volt*. Kiasták a kutat, amelyet Mátyás és Featrix címere díszített. *De hogyan került a XV. századi kert szintjére a XX. századi gesztenyefák?*

A középkori szint csaknem hét méterrel alacsonyabban fekszik az 1945-ös szintnél. Amikor elhordtuk a földet, a régi fákat lesüllyesztettük.

A keleti udvarban nagy kockakövekből rakott falat tartak fel. Rajta mélyedések és kőfaragók jelei.

— Előbbiek az építőállványok befalazott gerendáinak nyomai. *Érdekesebbek a különféle kézjegyek*. Hasonlókat találtak a Mátyás-templom Mária-kapuján is. Ebből arra lehet következtetni, hogy *ugyanazok a kőfaragók építették, 1370 körül*.

A fal folytatását kibontották *Mária Terézia palotájának pincéjében is*. Távolabb pedig megkezdtek a várkapolna helyreállítását.

— Eddig úgy gondolták, hogy a kápolna Zsigmond-korabeli. De most XIV. századi *kézjegyeket fedeztek fel a köveken*. Valószínűleg még régebbiek a pincében feltárt kápolna maradványai.

Út a Lihegő Kapun át

A palota alatt újonnan elkészült folyosón át a most épülő széles útra érünk. *Ez vezet majd a palotától a Lánchidig*. A Duna partjáról jól láthatók a palotától lefutó falak, az északi és a déli kortina. Az út dél felé elhalad a kortinák

helyreállított középkori kapui alatt, majd kétfelé válik. Egyik ága a Buzogánytorony közelében feltárt, Zsigmond-kori kapun át a nagy nyugati udvarba, az Ujvilág-keribe, a török Jeni Mahalléba vezet, a másik a déli rondellához.

A nagy kerek bástya mögött *elkészült a magas ágyúállás*. A rondellában éles tüknyarban fordul az út. Burkolatán világos csíkok mutatják az itt feltárt IV. Béla korabeli falak és a kelenföldi kapu helyét. Innen a ferde tetejű Lihegő Kapun, a Szoluk Kapuszun át, majd csipkézett védőfalak között visz az út a keleti nagy udvarba, hol *Mátyás élelem- és fegyverraktárai voltak*.

Középkori kikötő

A déli kortina tetején már lépcsőn mehetünk le a hajdani kikötőt védő, helyreállított összekötő falhoz. A két fal találkozásánál állott a *vízi rondella*, ahonnan vízzel látták el a palota szökőkútjait és kertjeit. Visszafelé a kazamatában juthatunk fel. A *rejtett vízszállítóban most készülnek a lépcsők*, de a rondella felé forduló szakaszban már befejezték a munkákat. A föld alatti folyosóba a kétöles falba vágott X alakú lőrésen csak gyér fény szűrődik; *ha megnyílik a kazamata, Budapest legromantikusabb helye lesz*. A kazamatából lépcső vezet majd a palota keleti udvarába, a helyreállított gótikus épülethez.

Nincs messze az idő, amikor feltárulnak a déli erőrendszer kapui. Hatalmas szabadtéri múzeum fogadja majd itt a látogatókat, ahol az építők munkája nyomán kibontakozik a középkori Vár 300 éve eltűnt képe.

Aczél Kovách Tamás